

Lukasz Wściubiak

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
Wydział Zarządzania
Katedra Zarządzania i Analizy Zasobów Przedsiębiorstwa
lukasz.wsciubiak@ue.poznan.pl

**SYSTEM PATENTOWY A WYZWANIA
INTELIAGENTNEGO ROZWOJU:
IMPLIKACJE DLA POLITYKI INNOWACYJNEJ
I PRAKTYKI GOSPODARCZEJ**

Streszczenie: Celem artykułu jest identyfikacja najistotniejszych problemów związanych z funkcjonowaniem systemu ochrony własności intelektualnej w warunkach gospodarki XXI w. oraz wskazanie rozwiązań, których wprowadzenie pozwoliłoby ograniczyć skalę ich występowania. Ze względu na ograniczone możliwości związane z wprowadzaniem zmian o charakterze legislacyjnym, najbardziej obiecującym kierunkiem działań może okazać się wykorzystanie odpowiednio dobranych instrumentów polityki innowacyjnej oraz doskonalenie praktyk menedżerskich w zakresie zarządzania własnością intelektualną.

Słowa kluczowe: ochrona patentowa, polityka innowacyjna, zarządzanie własnością intelektualną.

Wprowadzenie

Upowszechnienie idei inteligentnego rozwoju, będącego jednym z kluczowych wyzwań stojących obecnie przed krajami Unii Europejskiej, wiąże się ze zwiększeniem roli wiedzy, innowacji oraz szeroko rozumianych dóbr niematerialnych w procesach gospodarowania. Realizacja tego celu wymaga podjęcia działań zmierzających do podniesienia jakości edukacji, lepszego wykorzystania technologii informatycznych, a także poprawy wyników działalności badawczej, stymulowania transferu osiągnięć nauki do praktyki gospodarczej oraz ich efektywnej komercjalizacji [Markowska i Strahl, 2013, s.78].

W tym kontekście trudno pominąć rolę, jaką we współczesnej gospodarce odgrywa system ochrony praw własności intelektualnej. Powinien on zapewniać twórcom innowacyjnych rozwiązań możliwość czerpania należnych profitów z owoców ich pracy, nie ograniczając przy tym nadmiernie mechanizmów konkurencji rynkowej oraz dostępności nowoczesnych technologii. Niestety, coraz częściej można spotkać się z krytycznymi opiniami na temat współczesnego systemu patentowego, który zdaniem reprezentantów wielu środowisk przestaje spełniać swoje funkcje.

Celem artykułu jest identyfikacja najistotniejszych problemów związanych z funkcjonowaniem systemu ochrony własności intelektualnej w warunkach gospodarki XXI w. oraz wskazanie rozwiązań, których wprowadzenie pozwoliłoby ograniczyć skalę ich występowania. Celem artykułu jest także próba uporządkowania dotychczasowego stanu wiedzy w analizowanym obszarze oraz wskazanie tych zagadnień, które budzą najwięcej kontrowersji. Ze względu na ograniczoną objętość niniejszego opracowania skoncentrowano się w nim wyłącznie na zagadnieniach związanych z działalnością sektora przedsiębiorstw, pomijając szereg innych, niewątpliwie ważnych kwestii, dotyczących m.in. znaczenia ochrony patentowej dla funkcjonowania jednostek naukowo-badawczych.

Rozważania zawarte w niniejszym artykule oparto na studiach literatury przedmiotu, obserwacji praktyki gospodarczej oraz przemysleniach własnych autora.

1. Istota i znaczenie ochrony patentowej

Pod pojęciem patentu należy rozumieć prawo do wyłącznego wykorzystywania wynalazku w celach zawodowych i zarobkowych. Patentowaniu mogą podlegać rozwiązania o charakterze technicznym, spełniające określone przepisy prawa kryteria. W szczególności powinny odznaczać się one nowością w skali globalnej, nieoczywistością (tzn. stanowić pewne zaskoczenie dla znawców przedmiotu) oraz nadawać się do przemysłowego stosowania. Ze względów natury społecznej, pewne kategorie wynalazków (np. takie, których wykorzystanie zagrażałoby porządkowi publicznemu lub było sprzeczne z dobrymi obyczajami) wyłączone są z możliwości ochrony [Kotarba, 2012, s. 36-45].

Z ekonomicznego punktu widzenia patent oznacza ustanowienie monopolu, ograniczonego zarówno pod względem czasowym, jak i terytorialnym. Mechanizm ten stanowi wprawdzie pewne odstępstwo od fundamentalnych zasad gospodarki rynkowej, jednak ważną przesłanką przemawiającą za jego stosowaniem jest

konieczność stymulowania innowacyjności oraz stworzenia zachęty do inwestowania w działalność badawczo-rozwojową (B+R). Potrzeba ta w znacznej mierze wynika ze specyficznych cech wiedzy, będącej tworzywem każdej innowacji. Pod wieloma względami wiedza zachowuje się bowiem jak dobro publiczne, co znacząco utrudnia ograniczenie dostępu do niej osobom nieuprawnionym. Co więcej, początkowy koszt wytworzenia wiedzy, zwykle bardzo wysoki, pozostaje w niekorzystnej relacji do niemal zerowych kosztów jej reprodukcji. Instrumenty ochrony patentowej pozwalają natomiast na czasowe przekształcenie wiedzy w dobro o charakterze prywatnym [Weresa, 2009, s. 190].

System patentowy pełni także ważną funkcję informacyjną. Jednym z warunków uzyskania prawa wyłącznego jest bowiem ujawnienie istoty rozwiązania zgłaszanego do ochrony. Informacje zawarte w ogólnie dostępnych bazach patentowych umożliwiają zainteresowanym podmiotom m.in. monitorowanie i prognozowanie kierunków rozwoju technologicznego [Ernst, 2003, s. 233-242], identyfikację odpowiednich partnerów do realizacji wspólnych przedsięwzięć B+R [Jeon, Lee i Park, 2011, s. 385-393], a także stanowią ważne źródło wiedzy dla inwestorów reprezentujących tzw. kapitał wysokiego ryzyka, np. funduszy venture capital [Haeussler, Harhoff i Mueller, 2014, s. 1286-1298].

Trudno pominąć wreszcie rolę, jaką ochrona patentowa odgrywa we współpracy przedsiębiorstw oraz procesie transferu technologii. Ogranicza ona bowiem ryzyko utraty kontroli nad kluczowymi aktywami intelektualnymi, co przekłada się na większą skłonność do dzielenia się wiedzą z partnerami zewnętrznymi oraz lepsze efekty prowadzonej współpracy [Hurmelinna-Laukkanen, 2011, s. 303-321]. System ochrony własności intelektualnej umożliwił także rozwój nowego modelu biznesowego, stosowanego przez wiele małych firm technologicznych, które koncentrują swoją działalność na prowadzeniu prac B+R, czerpiąc dochody dzięki licencjonowaniu posiadanych praw własności intelektualnej [Gans i Stern, 2003, s. 338].

Funkcjonowanie systemu patentowego budzi jednak wiele kontrowersji. Obok przedstawionych powyżej korzyści generuje on bowiem także szereg trudnych do precyzyjnego zmierzenia kosztów natury społecznej. Jak do tej pory, pomimo wieloletnich dociekań ekonomistów, nie udało się niestety dokonać jednoznacznego, w pełni obiektywnego bilansu korzyści i kosztów związanych z ochroną patentową [Moir, 2013, s. 13-36]. Warto przy tym zauważyć, że obecnie osiłą sporu nie jest kwestia potrzeby istnienia systemu ochrony patentowej, a raczej jego optymalnego kształtu.

2. Problemy współczesnego systemu patentowego

Przystępując do omówienia kluczowych problemów, związanych z funkcjonowaniem współczesnego systemu patentowego należy pamiętać, że tradycje ochrony własności intelektualnej sięgają wydawanych już w okresie średniowiecza przywilejów królewskich oraz pierwszej ustawy patentowej, przyjętej w Wenecji w 1474 roku. System patentowy w kształcie zbliżonym do obecnego ukształtował się natomiast pod koniec XIX w., wraz z przyjęciem w 1883 r. konwencji paryskiej o ochronie własności przemysłowej [Du Vall, 2008, s. 23-37]. Szereg zmian w zakresie ustawodawstwa patentowego nastąpiło także w okresie XX w., wydaje się, że nie były one w stanie nadążyć za dokonującymi się równoległe, zwykle w gwałtowny sposób, przeobrażeniami w sferze społeczno-ekonomicznej i technologicznej. Zdaniem autora niniejszej pracy nie powinien zatem dziwić fakt, że system zaprojektowany pod kątem potrzeb gospodarki epoki industrialnej, w niewystarczającym stopniu sprawdza się w realiach XXI w.

Jedną z największych bolączek współczesnego systemu patentowego jest niewątpliwie długi okres oczekiwania na przyznanie prawa wyłącznego (nawet do 5 lat), co sprawia, że w przypadku najbardziej dynamicznie rozwijających się branż ubieganie się o ochronę patentową staje się rzeczą co najmniej wątpliwą [Czeriak, 2013, s. 243]. Problem ten w największym stopniu dotyczy krajów europejskich, w przypadku których czas rozpatrywania zgłoszeń patentowych jest wyraźnie dłuższy w porównaniu do Stanów Zjednoczonych czy Japonii [Guellec i van Pottelsberghe de la Potterie, 2007, s. 200-204]. Zasadniczą przyczyną takiego stanu rzeczy jest stale rosnąca liczba zgłoszeń patentowych oraz udzielonych już praw wyłącznych. W konsekwencji prowadzi to bowiem do wydłużenia czasu niezbędnego na rozpoznanie aktualnego stanu techniki oraz rzetelną ocenę poziomu nowatorstwa rozwiązania zgłaszanego do ochrony.

Innym poważnym problemem związanym z europejskim systemem patentowym mogą być także bardzo wysokie koszty ubiegania się o ochronę patentową – zwłaszcza w skali międzynarodowej. W tym kontekście bardzo dotkliwy wydaje się brak rozwiązań, które w prosty sposób umożliwiłyby uzyskanie ochrony np. we wszystkich krajach członkowskich Unii Europejskiej. Warto zauważyć, że podobne rozwiązanie z dość dobrym rezultatem funkcjonuje już w odniesieniu do ochrony znaków towarowych [Kotarba, 2012, s. 84-85].

Istniejący system ochrony własności intelektualnej wydaje się także w niewielkim stopniu dostosowany do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw, stanowiących ważny element współczesnej gospodarki. Sytuacja ta jest o tyle niebezpieczna, gdyż w konsekwencji może prowadzić do nadmiernego wzmoc-

nienia już i tak silnej pozycji wielkich korporacji międzynarodowych. Podmioty te są wprawdzie niekwestionowanymi liderami pod względem ponoszonych nakładów na działalność B+R, co jednak tylko częściowo tłumaczy prawdziwą hegemonię największych przedsiębiorstw, obserwowaną w statystykach patentowych. Jako przyczyny relatywnie niskiej aktywności patentowej małych i średnich przedsiębiorstw wskazuje się przede wszystkim brak wystarczających środków finansowych na uzyskanie ochrony oraz ograniczone możliwości monitorowania otoczenia i skutecznego zapobiegania naruszeniom posiadanych praw wyłącznych [Neuhausler, 2012, s. 683; Holgersson, 2013, s. 32]. Wielkie korporacje wydają się być także lepiej przygotowane do ewentualnych sporów sądowych, czego reprezentanci sektora MŚP mają zwykle świadomość [Hall, Oppenheim i Sheen, 2003, s. 162].

Szereg słusznych zastrzeżeń zgłaszanych jest także pod adresem skuteczności ochrony oferowanej obecnie przez system patentowy. Niezależnie od narastających trudności w identyfikacji przypadków naruszeń własności intelektualnej oraz niebezpieczeństwa uwikłania w długotrwałe i kosztowne spory sądowe, coraz częściej można spotkać się z opiniami, iż przyznawane prawa wyłączne są zbyt łatwe do legalnego „obejścia” przez potencjalnych naśladowców. Zdecydowanie więcej kontrowersji budzą natomiast głosy wskazujące na problemy związane z wyłączeniem z ochrony patentowej szeregu rozwiązań, takich jak chociażby oprogramowanie komputerowe, którego patentowanie dopuszczalne jest tylko w niektórych krajach, przede wszystkim w Stanach Zjednoczonych.

3. Zmiany prawne: czy mogą pomóc?

Narzucającym się wręcz sposobem rozwiązania przedstawionych powyżej problemów może wydawać się wprowadzenie odpowiednich zmian o charakterze legislacyjnych. Równocześnie jednak nasuwa się pytanie: czy tego rodzaju działania mogą przynieść oczekiwany skutek i doprowadzić do poprawy funkcjonowania systemu patentowego?

Zdaniem autora niniejszej pracy odpowiedź na tak postawione pytanie może być tylko częściowo twierdząca. Nie kwestionując bowiem potrzeby wprowadzenia pewnych zmian w zakresie regulacji prawnych należy zauważyć, że wszelkie działania w tym obszarze niosą za sobą również niebezpieczeństwo wywołania szeregu negatywnych skutków. Z tego też względu powinny być podejmowane z bardzo dużą ostrożnością.

Przykładowo skrócenie okresu oczekiwania na przyznanie prawa wyłącznego poprzez radykalne uproszczenie obowiązujących procedur patentowych mogłoby doprowadzić do znaczącego pogorszenia jakości przyznawanych patentów oraz udzielania ochrony na rozwiązania reprezentujące nader wątpliwy poziom oryginalności.

Z kolei wprowadzenie jednolitego patentu europejskiego, motywowane przede wszystkim chęcią obniżenia kosztów związanych z ochroną własności intelektualnej w skali międzynarodowej, niesie za sobą możliwość dyskryminacji podmiotów pochodzących spoza krajów anglo-, franko- i niemieckojęzycznych oraz generuje szereg zupełnie nowych problemów, związanych m.in. z koniecznością rozstrzygnięcia ewentualnych sporów przez międzynarodowy sąd patentowy [Biga, 2014, s. 169].

Dość sceptycznie należy odnieść się także do głosów opowiadających się za wprowadzeniem – za przykładem Stanów Zjednoczonych – możliwości patentowania oprogramowania komputerowego, które obecnie podlega ochronie na mocy dość restrykcyjnych przepisów prawa autorskiego. Zasadniczym problemem może okazać się bowiem obiektywna ocena poziomu wynalazczego programów komputerowych oraz precyzyjne określenie zakresu przyznawanych praw wyłącznych. Być może właśnie z tego powodu wielu autorów skłania się ku opinii, że wprowadzenie możliwości patentowania oprogramowania w znacznym stopniu przyczyniło się do obniżenia jakości patentów przyznawanych w Stanach Zjednoczonych oraz lawinowego wzrostu liczby sporów toczonych wokół praw własności intelektualnej [Jaffe i Lerner, 2007, s. 115-119].

Nie do końca przekonujące wydają się także postulaty wskazujące na potrzebę zaostrzenia obowiązujących obecnie regulacji w zakresie prawa patentowego. Działania te mogłyby wywrzeć wręcz negatywny wpływ na innowacyjność. Zbyt szeroki zakres przyznawanych praw wyłącznych zwiększyłby bowiem ryzyko związane z prowadzeniem działalności innowacyjnej (możliwość wprowadzenia na rynek produktu naruszającego cudzą własność intelektualną). W wielu branżach rozwój może mieć także kumulatywny charakter, a pojawiające się innowacje pozostają w ścisłym związku z rozwiązaniami wcześniejszych generacji. Nie można wreszcie zapominać, że czynnikiem stymulującym innowacyjność we współczesnej gospodarce coraz częściej jest nie tyle możliwość uzyskania czasowego monopolu, oferowanego przez system patentowy, lecz nasilająca się presja ze strony konkurentów. Być może więc najrozsądniej jest zgodzić się z autorami, prezentującymi pogląd, iż zarówno zbyt słaba, jak i zbyt silna ochrona patentowa nie sprzyja powstawaniu innowacji [Wang, Lai i Spivakovsky, 2012, s. 117-131].

4. Wyzwania dla polityki innowacyjnej i praktyki zarządzania

Interesującym sposobem poprawy istniejącego stanu rzeczy może okazać się jednak wykorzystanie odpowiednio dobranych instrumentów polityki innowacyjnej. W pierwszej kolejności dotyczy to konieczności zapewnienia równego dostępu do ochrony patentowej wszystkim podmiotom, niezależnie od ich statusu prawnego czy wielkości. Racjonalnym rozwiązaniem wydaje się chociażby wprowadzenie odpowiedniego systemu ulg w opłatach ponoszonych przez wnioskodawców w związku z ubieganiem się o ochronę patentową, czy też zapewnienie im wsparcia w postaci wyspecjalizowanych usług doradczych [Leiponen i Byma, 2009, s. 1483-1485]. Ten ostatni postulat jest już w Polsce częściowo realizowany, głównie dzięki aktywności licznych instytucji otoczenia biznesu, takich jak m.in. parki naukowo-technologiczne czy centra transferu technologii. Można jedynie zastanawiać się, na ile oferta tych usług jest dostosowana do potrzeb rodzimych przedsiębiorstw.

Problem wysokich kosztów ochrony własności intelektualnej w skali międzynarodowej może zostać w znacznej mierze złagodzony dzięki wsparciu w postaci dotacji przyznawanych na ten cel ze środków publicznych¹. Dodatkową korzyścią płynącą z zastosowania tego rodzaju mechanizmów jest niewątpliwie możliwość konfrontacji proponowanych przez przedsiębiorstwa działań w zakresie ochrony własności intelektualnej z opiniami zewnętrznych ekspertów, dokonujących oceny wniosków o dofinansowanie.

Trudno wreszcie pominąć znaczenie działań dotyczących popularyzacji problematyki własności intelektualnej oraz szeroko pojętej edukacji w zakresie możliwości i metod ochrony własności intelektualnej. Wydaje się jednak, że większość dotychczasowych inicjatyw w tym zakresie koncentruje swoją uwagę niemal wyłącznie na aspektach prawnych ochrony, dość pobieżnie odnosząc się natomiast do kwestii menedżerskich. Tymczasem ochrona własności intelektualnej urasta obecnie do jednego z największych wyzwań współczesnego zarządzania. Skuteczność ochrony patentowej uzależniona jest bowiem nie tylko od jakości regulacji prawnych, ale także od kompetencji ich użytkowników oraz podejmowanych przez nich działań.

Warto przy tym podkreślić, że w ostatnich latach podejście wielu przedsiębiorstw do kwestii ochrony własności intelektualnej uległo zasadniczej zmianie.

¹ Warto zauważyć, że podobne działania są już obecnie podejmowane – najlepszym przykładem może być tutaj chociażby poddziałanie 2.3.4 w ramach PO IR, stanowiące swoistą kontynuację poddziałania 5.4.1 w ramach PO IG.

Patentowanie przestało być bowiem wyłącznie instrumentem służącym zabezpieczeniu wprowadzanych innowacji przed zbyt szybką imitacją. Coraz częściej wykorzystywane jest ono do realizacji innych, strategicznych celów, takich jak m.in. zabezpieczenie swobody operacyjnej w przyszłości, prewencyjne blokowanie poczynań konkurencji, kreowanie pozytywnego wizerunku przedsiębiorstwa czy wzmacnianie jego pozycji przetargowej [Blind i in., 2006, s. 655-672]. Równocześnie wiele przedsiębiorstw w sposób świadomy rezygnuje z patentowania własnych rozwiązań, decydując się na wykorzystanie nieformalnych mechanizmów ochrony. Ich katalog jest bardzo szeroki i nie ogranicza się wyłącznie do prostego utrzymywania istoty danego rozwiązania w tajemnicy [Pa-allysaho i Kuusisto, 2011, s. 62-76].

W celu wzmocnienia ochrony poszczególne instrumenty – zarówno o charakterze prawnym, jak i pozaprawnym – mogą być także ze sobą dowolnie łączone. Otwiera to przed przedsiębiorstwami niezwykle bogate możliwości poszukiwania optymalnej strategii ochrony własności intelektualnej, a jednocześnie nakłada dużą odpowiedzialność na członków ich kadry menedżerskiej. W takich warunkach tylko przedsiębiorstwa zarządzane przez osoby posiadające wysokie kompetencje w zakresie zarządzania własnością intelektualną będą bowiem w stanie zapewnić skuteczną ochronę swoim najcenniejszym zasobom wiedzy.

Podsumowanie

Nie ulega wątpliwości, że właściwe funkcjonowanie systemu patentowego jest nieodzownym warunkiem dla zapewnienia dynamicznego rozwoju współczesnej gospodarki. Pomimo licznych niedoskonałości regulacji prawnych w zakresie ochrony własności intelektualnej, duże nadzieje na poprawę istniejącego stanu rzeczy można wiązać z wykorzystaniem szerokiej gamy instrumentów polityki innowacyjnej. Należy jednak podkreślić, że zasadniczym celem tak pojętej interwencji powinno być nie tyle bezrefleksyjne dążenie do zwiększenia liczby przyznawanych przedsiębiorstwom praw wyłącznych, a raczej niwelowanie istniejących różnic w zakresie dostępu do ochrony patentowej oraz wzrost świadomości znaczenia właściwego wykorzystania różnorodnych mechanizmów ochrony własności intelektualnej wśród przedsiębiorców.

Literatura

- Biga B. (2014), *Prawna ochrona własności intelektualnej* [w:] Ł. Mamica, T. Geodecki (red.), *Polityka innowacyjna*, PWE, Warszawa.
- Blind K., Edler J., Frietsch R., Schmoch U. (2006), *Motives To Patent: Empirical Evidence from Germany*, „Research Policy”, No. 5.
- Czerniak J. (2013), *Polityka innowacyjna w Polsce. Analiza i proponowane kierunki zmian*, Difin, Warszawa.
- Du Vall M. (2008), *Prawo patentowe*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa.
- Ernst H. (2003), *Patent Information for Strategic Technology Management*, „World Patent Information”, No. 3.
- Gans J.S., Stern S. (2003), *The Product Market and the Market for „Ideas”: Commercialization Strategies for Technology Entrepreneurs*, „Research Policy”, No. 2.
- Guellec D., Pottelsberghe de la Potterie B. van (2007), *The Economics of the European Patent System. IP Policy for Innovation and Competition*, Oxford University Press, Oxford.
- Hall M., Oppenheim C., Sheen M. (2003), *Barriers to Use of Patent Information in SMEs* [w:] R. Blackburn (ed.), *Intellectual Property and Innovation Management in Small Firms*, Routledge, London – New York.
- Haeussler C., Harhoff D., Mueller E. (2014), *How Patenting Informs VC Investors – the Case of Biotechnology*, „Research Policy”, No. 8.
- Holgersson M. (2013), *Patent Management in Entrepreneurial Smes: A Literature Review and Empirical Study of Innovation Appropriation, Patent Propensity and Motives*, „R&D Management”, No. 1.
- Hurmelinna-Laukkanen P. (2011), *Enabling Collaborative Innovation – Knowledge Protection for Knowledge Sharing*, „European Journal of Innovation Management”, No. 3.
- Jaffe A., Lerner J. (2007), *Innovation and Its Discontents. How Our Broken Patent System Is Endangering Innovation and Progress and What to Do about It*, Princeton University Press, Princeton – Oxford.
- Jeon J., Lee C., Park Y. (2011), *How to Use Patent Information to Search Potential Technology Partners in Open Innovation*, „Journal of Intellectual Property Rights”, No. 5.
- Kotarba W. (2012), *Ochrona własności intelektualnej*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa.
- Leiponen A., Byma J. (2009), *If You Cannot Block, You Better Run: Small Firms, Cooperative Innovation, and Appropriation Strategies*, „Research Policy”, No. 10.
- Markowska M., Strahl D. (2013), *Regiony polskie na tle europejskiej przestrzeni regionalnej ze względu na charakterystyki inteligentnego rozwoju* [w:] D. Strahl, D. Głuszczyk (red.), *Innowacyjność w rozwoju lokalnym i regionalnym*. Prace Naukowe, nr 825, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Wrocław.
- Moir H. (2013), *Patent Policy and Innovation. Do Legal Rules Deliver Economic Outcomes?* Edward Elgar, Cheltenham-Northampton.

- Neuhausler P. (2012), *The Use of Patent and Informal Appropriation Mechanism. Differences between Sectors and among Companies*, „Technovation”, No. 12.
- Paallysaho S., Kuusisto J. (2011), *Informal Ways to Protect Intellectual Property (IP) in KIBS Businesses*, „Innovation: Management, Policy & Practice”, No. 1.
- Wang H., Lai M., Spivakovsky M. (2012), *Does IPR Promote Innovation? New Evidence from Developed and Developing Countries*, „Journal of Chinese Entrepreneurship”, No. 2.
- Weresa M.A. (2009), *Innowacje jako źródło przewagi konkurencyjnej w gospodarce opartej na wiedzy* [w:] E. Mińska-Struzik, T. Rynarzewski (red.), *Szoki technologiczne w gospodarce światowej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Poznań.

THE PATENT SYSTEM AND THE CHALLENGES OF SMART DEVELOPMENT: IMPLICATIONS FOR INNOVATION POLICY AND BUSINESS PRACTICE

Summary: The aim of this article is to identify the most important problems connecting with the system of intellectual property protection in the twenty-first century economy and to indicate solutions leading to decreasing scale of such problems. As the most promising direction of actions the author indicates the use of properly selected instruments of innovation policy and improving management practices in the field of intellectual property.

Keywords: innovation policy, intellectual property management, patent protection.